

Uredništvo
in upravnništvo:

Kolodvorske
ulice št. 16.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopis se ne
vračaajo.

Inserati:

Štandardna petit-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnistvu:

za celo leto 6 gld.,
za pol leta 3 gld.,
za četrt leta 1 gld
60 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja

za celo leto 10 gld.,
za pol leta 5 gld.,
za četrt leta 2 gld.
60 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 152.

V Ljubljani v soboto, 30. avgusta 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. —50

do konca decembra " 2—

za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. —85

do konca decembra " 3-35

Kriza v sladkorni obrtniji.

Kolikrat smo uže mi Slovenci izražali gorko željo po razviti industriji! Istina je, da smo večidel le mislili na dobro urejeno domačo obrtnijo, katera nikdar ne bi smela pretrgati svojih naravnih in tesnih zvez s poljedelstvom, s kojim naj si tudi zanaprej ogromna večina našega prebivalstva služi vsakdanji svoj kruh. Ali če smo govorili o veleobrtnji in njenih tovarnah, bila je nam vender večidel le v mislih sladkorna industrija. Predstavljali smo si sudetske dežele, pred vsem Česko z njeno intenzivno obrtnijo; s širnega polja, obsejanega s sladkorno peso, dvigale so se tovarne ter iz mogočnih dimnikov puhtele svoj dim proti nebu, in kmetje, kmetje sami bili so delničarji onih fabrik, kojim so preskrbovali surovino. Zares, ta podoba ima nekaj posebno zapeljivega, zlasti če

se oziramo na tesno razmerje sladkorne obrtnije do vseh drugih strok produktivnega gibanja. Razvita sladkorna industrija tudi direktno vpliva na poljedelstvo, zlasti na živinorejo, kateri gre tako posebna imenitnost v naših krajih. Znano je, da goveja živina, katera se krmi z odpadki sladkornih tovarn (vtrgovskemjargu nuzovejo jih „Zuckerroschen“), gledé kakovosti svojega mesa daleč presega vso drugo pitano govedo, tako da se vsa ta živina za drag denar izvažja iz Avstrije ven v Švico in južno Nemčijo, kajti niti sladkojedec Dunajčan se ne more okoristiti z njo, radi tega ne, ker je sočnato meso takega vola tudi njemu predrago.

In sladkorna obrtnija razvila se je bujno v naših severnih deželah, na Moravskem in Silezkem, zlasti pa na Českem. Rastla je urno, morda preurno za naše razmere! Mnogo k njenemu, deloma nenaravnemu razvitku pripomogla je nesrečna davčna sistema, katera je pri nas veljavna bila do l. 1878, oziroma 1880. Večina strokovnjakov je tega mnenja, da se ima pri sladkorji obdačiti fabrikat sam, tedaj uže izdelan sladkor. Ali ker je sila težavno, v dotični prostornini natančno izmeriti vsebino kristalizovanega ali nekristalizovanega sladkorja in ker se baje dosihmal še ni izumil noben stroj, s katerim bi bilo davčnemu nadzorstvu mogoče, prepričati se na zanesljiv način o tem merodajnem vprašanji, ravnal se je sladkorni davek v Avstriji, ravno tako tudi v Nemčiji po količini porabljene surovine, tedaj po količini sladkorne pese. Avstrijski sladkorni davek bil je tedaj in je deloma še danes materialni davek, davek o surovini. Samo po sebi to sigurno ni vzor razumne davčne sisteme, zlasti radi tega ne, ker davek z večjo ostrostjo zadeva onega fabrikanta, ki je prisiljen, delati s slabejšo, menj vredno surovino, nego onega, kojemu je na razpolaganje boljša surova plodina. K vsemu temu pa se je v Avstriji še pridružila ta nedostat-

nost, da se surovina ni v istini tehtala, kakor se to godi na pr. na Pruskem, temveč le po čez preračunila, pavšalirala. Znano je, da država lastniku tovarne povrne sladkorni davek od onega izdelka, kateri gre na inozemstvo, čez državno mejo. Tedaj se je vsled nerodnega davčnega pavšala pričela prava dirka med fabrikanti; sleherni je skušal, nekoliko prevarati državo, izdelati več sladkorja, nego je bilo proračunjeno ter iz državne blagajnice za ta prebitek potegniti mastne izvozne premije. Stvar bi bila smešna, da ne bi imela ob enem svoje eminentno žalostne strani! Tako daleč smo bili zagazili s tem nesrečnim sladkornim davkom, da je naša država l. 1875/76 za 135556 gld. več davka povrnila za izvažani sladkor, nego ga je sploh vsega skup bila potegnila od davkoplačevalcev! Ves sladkor, ki se je tedaj porabil v Avstriji, bil je *de facto* davka po polnem prost, in državna uprava je bila navzlic svoji dragi davčni režiji v neprijetnem položaji, smejajočim se tovarnarjem izdatno svoto po vrhu potisniti v raztegneno roko! To razmerje je bilo skozi nezdravo, in jedna njegovih žalostnih posledic, katero sladkorna obrtnija avstrijska baš v sedanjem trenutku bridko čuti, bila je ta, da so sladkorne tovarne iz tal rastle kakor gobe po dežji ter da se je produciralo mnogo več, nego se je moglo spečati v normalnih odnošajih.

Pritoževalo se je inozemstvo, v prvi vrsti Nemčija, katera ni več mogla tekmovati z avstrijskim izdelkom, in pritoževal, bridko pritoževal se je fiskus. Konečno bila je sprejeta postava z dné 18. junija 1880, ki je sladkorni davek z nova uredila. Vsi fabrikanti namreč so dolžni, vsako leto vplačati neko minimalno svoto davčnega zneska v državno blagajnico. Za leto 1880/81 bila je proračunjena na 10 milijonov goldinarjev, vsako leto ima poskočiti za 400000 gld., tako da bode leta 1887/88 znašala nad 13 milijonov,

Listek.

Življenje v haremu.

Mislimo si lep dan v aprilu pod vlado Solimana Velikega ali Ahmeda III. Nebo je lepo modro, vedro, zrak je napolnjen s prijetno spomladansko vonjavo, vrtovi in logi in gaji so vsi v cvetu. Po gubilišči (labirint) stezá, ki so še vlažne od rose, hodijo dan-gubeči črni skopljenci, oblečeni v pozlačene oprave, ter sužnje dekle, živo oblečene, ki med kioski in kuhinjami tekajo sem ter tja s koški na rokah ali jerbaščeki na glavah, z zelenim prtom pokritimi. Uste sultanke matere (valide) so se sešle pod maverskimi obloki z gediklikami cesarjevimi, ter se zapleto v živ pogovor, čegar srebrni glasovi daleč odzvanjajo, tako da jih morajo skopljenci z biči narazen spokati, veleči jim, naj nosijo cesarju perilo in skrbé za kuhinje. Daleč tam v senci igrajo sultanovi „norci“ in šaljevci, oblečeni harlekinski, grda človečeta, pokriti z velikanskimi turbani. Malo dalje, tam izza meje, ukazuje gorostasen skopljenec z nevidljivim znamenjem prsta ali glave petim nemim, zvrševavcem ob-

sodbe, tihim rabljem, naj gredo h kizlar-agi, ki jih zahteva za neko silno opravilo: spravili bodo odalisko v vrečo ter jo izpustili v morje; njenemu ljubovniku pa bodo življenje ustavili za zmerom. Tam je nekoliko mladičev, dvojbene lepote, skoro ženski oblečenih, ki so se lovili po mejah na vrtu, v senci ogromne platane.

Na drugem kraju nenadoma obstoji kopa sužnic, in memo gre kiaja, vrhovna ravnateljka harema. Sužnice jo pozdravljajo, ona pa jim vrača pozdrav v svojo paličico, s srebrnimi pločkami okrašeno, in katera ima na enem konci cesarsk pečat. Oni isti trenutek se odpró vrata bližnjega kioska. Iz njega pride kaduna, v spremstvu mnogih služek, ogrnjena z modro haljo, zavita v gosto belo zagrnjalo. Z dovoljenjem ravnateljke gre žogo bit z drugo kaduno, za to igro je včeraj dobila dovoljenje. Ko zavije po drugi senčnati stezici, sreča in ljubko pozdravi sultanovo sestro, ki gre v kopelj s svojimi hčerkami in strežnicami.

Na konci stezice, pred kioskom druge kadune, pod nežno streho, ležečo na štirih stebričih, visokih in vitkih kakor palmovo deblo, stoji skopljenec ter čaka znamenja, da bi notri pustil judinjo, trgovko z bisernino. Le

po mnogih zvijačah je judinja dobila dovoljenje, da sme uniti v cesarski harem, kamor bo z biserji prinesla mestne novice in tajna priporočila slavohlepnih paš. Na drugem kraju išče kaduna ravnateljico, kateri je naloženo ogledati nove sužnice, da jej včeraj prispelo Abisinko priporoči, ako bi jo morda ne zvrčala majhna grba na levih plečih.

Med tem se na travniku, okroženem z mirtami, zbirajo pod visokim drevoredom dojnice sultanovih sinov, skupina sužnic pa igra na flauto in na citre sredi v krogu skakajočih dekletec, oblečenih v modrikast baršun ali rudeč atlas, katerim valida meče slaščice s pomolja. Učiteljice gredo mimo učiti šagiode v plesu, godbi, vezilu; skopljenci, ki nosijo velike krožnike, polne slaščic, v podobah levičev in papigic; sužnice, ki drže v rokah velike kite cvetja in težke preproge: to so darovi neke sultanke neki kaduni, neke kadune validi, valide unukom. Mimo pride tudi zakladničarka, spremljana od treh sužnic; z obraza se ji bere novica, da cesarske ladje, ki so bile nasproti poslani dženovskim in beneškim galeram, so jih srečale dvajset milj od sioske luke ter da so pridobile vso svilo in ves baršun za cesarki harem. Na to prihiti skopljenec ter naznani tresoči se sultaniki,

potem se bode zopet kaka nova določba ukrenila. Tudi ta način obdačenja je sicer še jako oddaljen od davčnega ideala, ali gotovo ima to prednost, da ga je lahko iz srca vesel naš denarni minister, kateri leto za letom brez vsakega truda v državno blagajnico spravljajo svoje milijone.

Ali od tistihmal do današnjega dne so se razmere prej tako cvetoče sladkorne obrtnije avstrijske žalostno predrugačile! Z veseljem pripovedujejo naše gospodinjice, da sladkor nikdar še ni imel tako nizke cene, in s kislim obrazom zatrjujejo nam trgovci, da ga prodajajo v lastno izgubo. Istina je, da je sladkor od 29. marcija t. l. padel v ceni od 27 gld. na 22 gld., kdor ima tedaj večjo zalogo, je zares prisiljen, ceneje prodajati nego je kupil. A vendar te izgube, da-si občutljive za posameznika, niti v poštev ne pridejo, ako jih primerjamo kolosalnim izgubam dotičnih fabrikantov. Le-ti so sami preračunali svojo letošnjo izgubo v naši državni polovici na gorostasno svoto **šestintrideset milijonov!!**

Toda, odkod je prihrula nevihta, katera preti uničiti nam cvetočo obrtno stroko? Ne more se tajiti, da je prehuda nemška konkurenca provzročila sedanjo krizo domače sladkorne industrije. Na Nemškem se sedaj razodevajo posledice velikanskih političnih uspehov tudi na polji narodnega gospodarstva: obrtnost nemška jela je sploh silno napredovati. A poleg tega je položaj nemške sladkorne industrije v mnogem oziru ugodnejši od onih pogojev, kateri vplivajo na avstrijskega producenta. Nemška surovina, zlasti sladkorna pesa iz plodovite glebe okoli Magdeburga (Devina), ima mnogo več sladkorne vsebine nego avstrijska. Poleg tega se je treba ozirati na cenejše tarifne cene nemških železnic ter zlasti na cenó vožnjo po velikih nemških rekah. Kak silni razloček n. pr. med nizko vozarino po plavni Labi iz Magdeburga do Hamburga in med dragimi tarifi, koje ima po avstrijskih železnicah prestatí česka tovarna, katera hoče, recimo iz skladišča v Pragi svoje blago postaviti na tržaško pristanišče. Glavna prednost pa, katero uživa nemški producent, je ta, da se v Nemčiji sladkorni davek dosihmal ni povišal, navzlic temu, da se uže več let pletó dotične obravnave. Zbog tega je nemški sladkor na Nizozemskem in Angleškem deloma uže spodrnil avstrijske izdelke. V orientu je tekmovalje našega produkta uže zaradi tega silno težavno, ker se imamo v jutrovih deželah boriti s konkurentom Francozom. Pač kupuje balkanski poluotok od Turn-Severina doli do rta Matapana svoj sladkor izključno iz avstrijskih tovarn, toda uže v Siriji se čuti vpliv francoske konkurence, v Egiptu nadvladuje francoski sladkor, v Perziji pa ima neomejeno

da je njen otrok prav srečno obrezan in da mu ranarnik obeta čvrsto zdravje. Tu se vrata neprenehoma odpirajo in zapirajo, zavese se dvigajo in spuščajo, da se povedo novice, oddado poročila, darila in uganja druga otročarija.

Kdor bi mogel z višave pogledati skozi strehe in kuple, videl bi v eni dvorani cesarsko gospo pri oknu, ki med atlasnimi zavesami žalostno gleda tja na azijske gore, kjer so ji uničili soproga. V drugi dvorani, v marmorjem in zrcali vloženi, je sultanka, skoro otroški nališpana, ki čaka sultanovega obiska in njegovih darov, v biserih in drugih kame-nih obstoječih. Strežajke skačejo okolo, kakor drobne ribice v bistri vodi. Tam so dvoranice, obložene s kodravino, kjer se valjajo otroci, uže pri porodu na smrt obsojeni, po blazinah od atlasa z zlatimi progami in pod mizami z bisernico vdelanimi. Sprehajajo se cesaričine po kopelih od parskega marmorja, gediklike, kope sužnic in skopljencev, prihajočih in odhajočih, po hodiščih, po stopnicah, pridvorjih, pomoljih, dvoranah, vrtovih. Povsod je polno radovednih obrazov, vzlasti za premreženimi okni; nemo se pozdravljajo in molče se odzdravljajo; dajó si znamenja, gledajo skozi poke, sem ter tja se sliši zaglušiven smeh.

samotržje ter le v severnih provincijah mu deloma nasprotuje rusko blago.

Težki časi nastopili so tedaj naši sladkorni obrtniki! Prevažna je ta stroka avstrijske industrije, da bi država smela roke križem držati ter hladnokrvno si ogledati obupni boj českih producentov. Tudi mi se strinjamo z jednoglasno terjatvijo dotičnih krogov, da je državna dolžnost, na pomoč priskočiti sladkornim tovarnam. Treba bo znižati tarife po železnicah, ob enem pa s prekopi zvezati avstrijske veletoke ter tako cenó vozarino po vodi pridobiti naši obrtniki. Glavna naloga pak bode, zmanjšati sladkorni davek, vsaj za nekoliko let, dokler se vihra ne poleže, katera sedaj toliko preglavice dela vsemu prebivalstvu plodonosnih sudetskih dežel.

In potem še nekaj! Mi saj smo tega subjektivnega mnenja, da bode nesolidne mednarodne konkurence stoprav tedaj konec, kadar se za vse evropske države potem skupne mednarodne pogodbe uvede jednotni sladkorni davek, kateri se bo plačeval ne od surovine temveč od izdelanega fabrikata

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Kakor je iz došlih nam brzojavk razvidno, bil je Nj. veličanstvo cesar včeraj pri dohodu v Arad sijajno sprejet. Uže od ranega jutra pomikala se je po mestu množica, broječa mnogo tisoč ljudi. Na kolodvoru pričakovali so dostojanstveniki **prihod cesarjev v Arad**, med drugimi bil je navzoč minister grof Szapary, zapovednik vojnega kora grof Degenfeld, srbski patrijarh Angelić, škofa Meteanu in Popascu in mnogo drugih odličnih oseb. Točno ob 7. uri dospel je dvorni vlak. Cesar je takoj izstopil ter najprej pozdravil grofa Degenfelda.

Česki deželni odbor je zaključil, da se deželnemu zboru stavi predlog, naj se deželna gledališča ne osigurata več v prihodnje, ker je premija previsoka. Zato pa si bosta deželna gledališča vstvorila lastni asekurančni fond ter bosta gledališča v to svrhu vsako leto plačevala 20000 gld.

Iz **Lvova** se poroča, da je mestni zbor pri ministerstvu rekuriral proti odloku deželnega šolskega sveta, da se ima v Lvovu vstanoviti posebna rusinska šola. Pač pa namerava mestni zbor pri postojajočih mestnih šolah otvoriti paralelke z rusinskim učnim jezikom, ako se vsaj 25 učencev rusinske narodnosti prijavi za vsak razred.

Kakor je brzojav poročil, izstopile ste obe opoziciji iz **hrvatskega sabora**. Zbor je ostal se vé da še sklepčen. Izstop opozicije ima vsaj to dobro, da večina sedaj lahko mirno opravlja parlamentarni posel. Sabor sprejel je brez debate predlog o avtonomiji Srbov v cerkvenih in šolskih vprašanjih. Danes bode sabor najbrže razpuščen.

Tuje dežele.

Službeni brzojav poročil nam je včeraj o nezgodi, katera se je pripetila **nemškemu cesarju**. Cesar Viljem jezdil je pretečeni ponedeljek v parku Babelsberg. Ker je bilo uže mračno, spodletelo se je konju in cesar pal je raz konja v travo. K sreči se cesar ni poškodoval, izvzemši nekoliko prask. Cesar podal se je peš nazaj v svojo palačo ter opravlja kakor navadno svoje posle.

Kakor ruski list „Kavkaz“ poroča, nastal je v turški Armeniji réšen vstanek. Štiri kurdska plemena obnavljajo se, plačevati davke ter svoje sinove odrajtovati k vojakom; v dolini Oradžik morali so turški uradniki pobegniti.

Od zadnje vojske v **Egiptu** znani angleški general Wolseley podal se bode prihodnji teden v Egipt ter prevzel glavno zapovedništvo nad angleško ekspedicijo proti Mahdiju. Imenovanje generala Wolseleya vrhovnim načelnikom so vse angleške novine z veseljem pozdravile, ker se je ta general uže v vojski proti Arabi paši odlikoval.

Dopisi.

Z Gorenjskega 28. avgusta. (Izv. dop.) Vojaški manévri, katerim je središče gorenjska metropola, Kranj, prinesli so dokaj življenja v naše tihe kraje; vse hiti gledat vrle vojaške in njihove vaje. Prebivalci sami pa so veseli nenavadnih gostov, kajti lep denar bodo pustili v kranjski okolici. Vse prodajalnice, vse gostilne so polne; veselo petje vojakov razlega se iz pivnic — sploh nenavadno življenje! Obnašanje vojakov je jako pohvalno; nikjer se ne čuje o izgrelih in o kakem razporu s prebivalci. Upati je torej, da zapusté samo lepe spomine in da jih bodemo drugo leto z enakim veseljem sprejeli kakor letos!

Posebnih novic danes nimam poročati z gorenjske strani; tuji gostje, ki so se naselili v vročih mesecih po naših hladnih krajih, zapuščajo uže gostoljubna sela; deloma morajo v mesta zaradi šol, katerih začetek je pred durmi, deloma jih odganja hladno vreme. Večeri so postali jako hladni — vzrok je pač sneg, ki je precej zapadel nekatere orjaške kameniške planine. Letos je bilo tujcev izredno veliko po raznih priljubljenih krajih posebno okolo Radovljice, Bleda in Škofje Loke. Ni dvojiti, da se ta obisk obdrži na jednaki stopnji ali se celo poveča; žal! da je na mnogih krajih videti tako malo napredka, tako malo se stori za lepšanje kraja in pripravo bivanja — stari predsodki in osebne mržnje nas dostikrat s silo drže v srednjeveški atmosferi!

Volitev na Notranjskem nas je zelo zanimala. Mirno misleči domoljubi nikdar niso dvojili o zmagi zmerné narodne stranke. A da bode doseglo tako sijajen uspeh, tega si nismo mislili mogli. Naš narod ima vender krepko jedro v sebi; navzlic visokodonečim frazam in navzlic vpitju o nevarnosti za narodnost ter obili rabi fraz o izdajicah, efjaltih itd. spoznal je narod pravo pot. Zato se tudi pri nas čestokrat izraža veselje o nepričakovano lepi n a r o d n i zmagi — narodni pravim, kajti kdor ljubi narod, ne nosi ga samo na jeziku, ne zvrne ga samo za narodnost kak kozarec, temveč tudi dela in poišče si zaveznikov za svoje namene. Tak zaveznik je v sedanjem času pač naša vlada! — Ako to pomislimo, moramo radostno reči: Živeli vrli Notranjci!

Razne vesti.

— (Štirideset dni brez hrane.) Iz Wiesena v Česki se poroča: Dne 16. t. m. našel je gozdar v votlini osušeno človeško podobo — 58 let staro Marijano Klezaček iz Bernsdorfa, katera je dne 5. julija v gorovji zašla. Da-si je zelo oslabela, je vender še pri zavesti ter pripoveda: Okolo jedno uro od Bernsdorfa oddaljena, sem opazila, da se zbira nevihta. Hotela sem se vrniti, zgrešila pa sem pravo pot in tavela potem po gorovji. V gostem gorovji sem pričakovala dneva, da bi zopet našla izhod. Ker nisem imela nobene hrane, oslabela sem tako, da sem izgubila skoro zavest. Tretji dan hotela sem dalje, a noge me niso več nosile. Lezla sem po vseh štirih dalje ter našla nekaj jagod, da sem si saj nekoliko utešila glad. Četrty dan pa me je mučila neizrečena žeja, z listov sem srebala roso. Lazila sem 14 dni tako, naposled pa nisem več našla jagod, moči so mi ginile. Obležala sem poleg studenca, iz katerega sem zajemala z roko vodo, da sem si hladila žejo. Dvakrat čula sem v bližini ropotanje voza, a nisem mogla več klicati, marveč sem le mrmrala. Slednji dan, predno so me našli, nisem mogla z nobenim udom več ganiti. V neskončnem strahu sem ležala, misleč, da me bodo zdaj pa zdaj napale lisice. Kako sem hvalila Boga, ugledavši gozdarja. Mož ponudil mi je kosček zemlje, katere pa nisem mogla zavžiti, in okrepčal me je z vodo.

— (Z otroci ni nič,) toži prijatelj prijatelju. „Če imaš sinove, kateri imajo zdrave in krepke ude, vzemó ti jih k vojakom; če imaš pa lepe in zmerno rastene hčere, pa pridejo vojaki k njim.“

— (Strašen dogodek) se poroča iz Bet-laha (Soloturn). Kmet peljal se je s svojim otrokom na polje po krmo. Med nakladanjem krme postane otrok truden, zleze na voz in tam koj zaspi. Oča delal je pridno in v gorečnosti pri delu ni pazil na otroka ter ga po polnem zadela z deteljo; otrok se ni zbudil. Ko je kmet naložil vso deteljo na voz, zasadi krepko v deteljo še koso. Hoteč vrniti se domov, pogleda po sinčku, nikjer ga ni, naposled mu pride na misel, da je morda zlezel na voz. Kdo more popisati strah in žalost očeta, ko najde sredi krme truplo svojega otroka, s koso čez sredo presekano.

— (Naznanila v časopisih.) Znano je, da niso posebno skrbno in vzorno sestavljena naznanila, inserati v časopisih, a časih podajajo se nam v istini čudno zložena naznanila. Tukaj nekaj za poskušnjo: „Jaz pozivljem Miho Zajca, da naznani svoje bivališče, da se bova pogajala o delitvi njegove umrle matere.“ — „Klet za pivo se zaradi starostne slabosti dá v najem.“ — „Od 1. julija na dalje stanujem sebi nasproti ter prošim obilega obiskavanja.“ — „Pes prepeličar se zaradi vstopa k vojakom proda.“ — „Na mojem posestvu se prodaje graščinsko mleko.“ — „Mnogobrojen, iz devetih glav sestojč družinski oča prosi plemenite ljudi pomoči.“

Domače stvari.

— (C. kr. vojaštvo) na Gorenjskem imelo je doslej zaradi neugodnega vremena še le dve večji vaji. Prihodnji teden pa se prično veliki manévri v pravem pomenu besede, kateri bodo trajali od 4. ure zjutraj do 4. ure popoldne.

— (Duhovenske spremembe v ljubljanski škofiji.) Prestavljeni so gg. kaplani: Matej Kljun v Borovnico, Valentin Eržen v Polhov Gradec, Josip Škofič v Predoslje, Fran Gregori v Podbrezje, J. Mazgon na Jesenice, Mihael Trček v Mirno Peč, Alojzij Bobek v Št. Janž, Gašpar Majar v Selce, Josip Močilnikar v Senožeče, Mihael Lavtižar v Sodražico, Peter Ogrin v Bloke, Fran Avgustin k Št. Juriju pod Kumom, Josip Poklukar v Šmartino pri Kranji, Valentin Alijančič na Vače. — Novo nastavljeni so naslednji č. gg.: Fran Demšar v Črnomelj za II. kaplana, Ivan Dolnikar v Dolenjo Idrijo, Andrej Gliebe v Podzemelj, Albin Ilovski v Vipavo, Fran Kuščar na Trato, Ivan Možina v Stari Trg pri Loži, Matija Mrak v Gorje, Jakob Pokoren v Čatež, Josip Porubsky v Kočevje, Fran Rihar v Loko, Matej Sitar v Polhov Gradec, Ivan Strnad v Knežak, Srečko Zavodnik v Novo Mesto za kap. vikarja, Ignacij Žitnik v Št. Jarnej.

— („Narodnemu Domu“ na korist) priredi „Dramatično društvo“ s sodelovanjem izbornega pevskega zbora čitalnice ljubljanske v dežel-nem gledališči predstavo. V ta smoter izbrala se je krasna, melodijozna Vilhar-Šantljeva opera „Jamska Ivanka“. Čujemo, da dovoli gospod profesor, slavni slovenski pevec Fran Gerbič svoji gospé soprogi, katera je na najboljšem glasu kot bivša operna pevka v Zagrebu, da prevzame naslovno ulogo v tej operi. Sigurno ji bo drage volje so-drug naš velečenjeni operni pevec-veščak, gospod Medén. Nadopolni bariton gosp. Štamcar poje ulogo „Bogomila“, v zboru se bode odlikovala „stara garda“ čitalničnih naših pevcev v bratskem slogu z mlajšimi močmi. To vse in da prevzemó ostale uloge staroznane zanesljive moči, daje nam nado, da se ta predstava povspne do vrhunca. Ako poteče vse gladko, česar niti ne dvojimo, nastavi se omenjena predstava v 20. in 21. dan septembra letos. In tako je prav, sveta domorodna dolžnost veže nas, pripomoči vsak po svoji zmožnosti, da se čim preje uresniči pristno narodna ta ideja: zgradba „Narodnega Doma“.

— (Vodovod iz tovarne bratov Kos-lerjev,) katerega je mestni zbor graditi dovolil, pričel se je včeraj delati na Marije Terezije ceste tik bolnišnične cerkve pri njegovem iztoku v mestni kanal v Dolgih ulicah. Čevi, katere se rabijo za odtok obrabljene vode iz Koslerjeve pivovarne, so vse od vlitiga železa jako solidno izdelane, tako da ni treba imeti občinstva ljubljansko najmanjšega strahu, da bi se po odpeljavanji

te v tovarni porabljene vode zgodilo za zdravje v mestu kaj škodljivega, posebno ker se bode ta voda, predno se izpusti po kanalu v Ljubljano, vsakrat desinficirala.

— (Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredi v nedeljo 7. septembra v prostorih restavracije ljublj. čitalnice svoj prvi koncert. Obseg sporeda, katerega priobčimo o svojem času, bode naslednji: Petje zborov, osmo-spev in četverspev ter vojaška godba. V pred-večer in dan koncerta bode kegljanje za dobitke v korist pevski blagajnici. Ker bode program za-nimiv ter mlado narodno društvo nastopa prvi pot, opozarjamo vse prijatelje petja in rodoljube ná-rodne napredka na večer 7. septembra t. l.

— (Zblaznel) je včeraj ponoči nek človek in ušel ob 11. uri iz postelje. Mestni policaji so ga na cesti ujeli in privedli na stražnico. Mož trdi, da ga vsi ljudje sovražijo in hote ugonobiti. Ko ga zdravniki preiščejo, se bode oddal v blaz-nico.

— (Pri jutrajšnji slavnostni besedi v Kranji) bode pel tenor-solo pri slavnostni kantati gosp. Avg. Stefančič, ker je gosp. Ant. Razingar vsled bolezni zadržan sodelovati.

— (Povodenj.) Vsled obilega deževja med 26. in 28. dnem t. m. izstopila sta potoka Mirna in Radula ter poplavlila polje okoli Mokronoga, Št. Ruperta, Tržišča in Št. Marjete v obsežnosti 60 hektarjev; tako je voda uničila še ne pokošeno travo, jo zadelala z ilovico, ali pa uže pokošeno odnesla.

— (Zemlja se posula.) Iz Zagorja se nam poroča: Vsled obilega deževja se je med Za-gorjem in med železniško postajo na desnem bregu potoka Medije posulo mnogo zemlje in kamenja; zasul se je potok Medija, izstopil iz svoje struge ter razdeljal za silo napravljeno cesto na mnogih krajih. Komisija, katera je ogledala kraj, se je iz-javila, da se bode posulo še več zemlje.

— (Shod trgovcev z lesom.) Trgovci z lesom in producenti lesa imeli bodo dné 8. sept. t. l. v Mariboru shod. Najvažnejše točke na dnevnem redu so: 1.) Poročilo odsekov o odpravi refakcij za pošiljatve lesa po južni železnici. 2.) Predlog o ustanovitvi južnoavstrijsko-ogerske zveze trgovcev z lesom. 3.) Poročila o ustanovitvi pro-metne pisarne v Mariboru. — Ker so to v istini važne zadeve za trgovce z lesom, osebito odprava refakcij, se bode udeležilo tega shoda gotovo obilo lesnih trgovcev.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Kmetijskih pridelkov pokrajinska raz-stava v Krškem.

Visoko c. kr. ministerstvo poljedelstva je odobrilo s odlokom dné 26. julija t. l., št. 7749, nameravano pokrajinsko razstavo kmetijskih pri-delkov v Krškem, združeno z ogledovanjem goveje živine in z delitvijo premij za konje.

Razstava bode v prostorih meščanske šole. Prične se z 28. septembrom t. l. in se zaključí na dan 3. oktobra z razdelitvijo premij.

Ogledovanje goveje živine bode 1. oktobra in delitev premij za konje 2. oktobra na prostoru pred meščansko šolo. Gledé teh razstav izdala bode c. kr. kmetijska družba še poseben razglas.

Za pokrajinsko razstavo je dovolilo visoko c. kr. ministerstvo poljedelstva za premije 6 sre-brnih in 16 bronastih državnih svetinj, visoki de-želni odbor pa 200 gld., in sicer:

A. Za najboljšo zbirko domačih poljskih pridelkov:

1 srebrna, 1 bronasta svetinja, 1 premija v denarjih 10 gld., 2 premiji v denarjih, à 5 gld.

1 premija v denarjih 5 gld. za najlepši letni ali pa zimski lan s predivom.

B. Vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo:

1. Za najboljšo zbirko friškega namiznega in družega sadja:

1 srebrna, 1 bronasta svetinja, 1 premija v denarjih 10 gld., 1 premija v denarjih 5 gld.

1 premija v denarjih 5 gld. za najbogatejšo zbirko vrtnih divjakov in požlahtnenih enoletnih sadnih drevesec.

2. Za najbogatejšo zbirko žlahtnejše zelenjave: 1 bronasta svetinja, 2 premiji v denarjih po 5 gld.

3. Za najboljšo in najbogatejšo zbirko pravilno poimenovanega grozdja:

1 srebrna, 2 bronasti svetinji, 1 premija v denarji 10 gld., 3 premije v denarji po 5 gld.

2 premiji po 5 gld. za najboljši razstavi šolskih vrtov.

4. Za najboljšo zbirko brezdimno posušenega sadja:

1 srebrna, 1 bronasta svetinja, 1 premija v denarji 5 gld.

5. Za najboljšo prunele (olupljene češplje):

1 bronasta svetinja.

6. Za najbogatejšo zbirko žlahtnih namiznih vin lastnega pridelka:

1 srebrna, 2 bronasti svetinji, 1 premija v denarji 10 gld., 2 premiji v denarji po 5 gld.

Za najboljšo črno vino:

1 bronasta svetinja, 1 premija v denarji 10 gld., 2 premiji v denarji po 5 gld.

Za najboljšo rudečkasto vino:

2 premiji v denarji po 5 gld.

7. Za najboljši vinski jesih:

1 bronasta svetinja, 1 premija v denarji 5 gld.

Za najboljšo vino iz sadja:

1 bronasta svetinja.

Za najboljši cviček (patoka):

1 premija v denarji 5 gld.

Za najboljšo sirovo maslo (puter):

1 bronasta svetinja, 2 premiji v denarji po 5 gld.

Za najboljši med v satovji:

1 bronasta svetinja, 2 premiji v denarji po 5 gld.

Za sadjarsko, vinarsko in vrtnarsko orodje, če so isto razstavili izdelatelji sami:

1 srebrna, 2 bronasti svetinji, 2 premiji v denarjih po 5 gld.

Za izdelatelje najboljših in poleg tega naj-cenejših grozdnih tlačilnic (mlinov):

1 bronasta svetinja, 1 premija v denarji 10 gld., 1 premija v denarji 5 gld.

Za izdelatelje najboljših in najlepših vinskih škafov in brent:

2 premiji v denarji po 5 gld.

Gledé kmetijskih pridelkov se morejo samo Dolenjci poganjati za pridobitev premij, gledé polje-delskih strojev in kmetijskega orodja pa tudi vsak-teri drugi.

Gledé izvornih pridelkov naj se po možnosti razstavi cela rastlina, pri lanu in konoplji pa cela rastlina s predivom.

Prosi se tudi za podatke o tleh, o legi in ob-nebnih razmerah, na kar se bode oziralo pri raz-delitvi premij.

Pri prodajnih predmetih naj se ob enem na-vede tudi kupna cena.

Grozdje se sme razstavljati le brez listov in vejic.

Od vin, jesiha in tropinovca razstavljati se sme le po naj manj dve butilji (steklenici) vsake vrste. Poleg tega se mora pri vinu navajati leto, vrsta grozdja, vinska gora, kakovost zemlje, po-vprečni letni donesek in pri rudečkastem vinu, če je isto prirejeno iz domačega in kake vrste groz-dja; ali če je isto pobarvano s črnim vinom ali tropinami črnine.

Premije se bodo delile samo za vina domačega pridelka ter se mora pri oglaševanju predložiti do-tično potrjenje od županstva.

Razstavljeni predmeti so lastnina dotičnega razstavljavca in se bodo istemu izročili po kon-čanej razstavi.

Predmeti za razstavo se morajo brez stroškov izročiti razstavinemu odboru, in sicer na mestu raz-stave; ravno tako se mora na svoje lastne stroške po nje priti.

Vvrstitev na razstavi kakor tudi posprav-ljanje preskrbel bode razstavini odbor brez vsakih stroškov.

Oglašja se do 16. septembra t. l. ali naravnost pri razstavnem odboru ali pa po dotičnih kmetijskih podružnicah ter se porabi v to priloženi obrazec.

Za razstavo pošilja se najzadnje do 25. septembra t. l. v Krško.

Vstop v razstavo dovoljuje se samo proti vstopnicam po 10 krajcarjev.

Razstavljalci so vstopnine prosti.

Krško, 20. avgusta 1884.

Razstavnini odbor.

Čestitim volilecem kmetijskih občin postojinsko-logaško-senožeško-loško-bistriškega okraja!

V izgledno mnogobrojno število ste se 25. dan t. m. udeležili postojinske volitve v deželni zbor in tako znova sijajno dokazali staro notranjsko zavednost, pa tudi disciplino, ker ste izvolili od volilnega shoda postavljenega in od izvrševalnega odbora proglašene kandidata, gosp.

Adolfa Obrezo.

Za to Vam toplo zahvalo izreka izvrševalni odbor kluba narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora. V Ljubljani 28. dan avgusta 1884.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Zagreb, 29. avgusta. (Iz zbornice.) Gledé želje, naj bi bil v hrvatski zbornici zastopan tudi žumberški okraj, je izjavil sekcijski načelnik Stanković, da vlada dela na združenje i Žumberka s Hrvatsko in se tudi nadeje, da se to doseže; potem bode ta okraj tudi zastopan. — V debati o srbski predlogi utemeljuje poročevalec odsekov predlog, priporočujoč, naj se vzprejme. Ko sta govorila še Subotić in Kukuljević o tej zadevi, se je predloga po vsem in po natanko vzprejela.

Pulj, 29. avgusta. Korveta „Frundsberg“ nastopila je svojo komercijelno misijo v južno Afriko.

Bukarešt, 29. avgusta. Kralj zapustil je včeraj svoje poletinsko bivališče na gradu Sinaia, da gre v Vercijerovo, kamor je danes v jutro došel. Iz Vercijerove se popelje kralj s parobrodom v Belgrad, kamor bode prišel v soboto zjutraj in kjer bode do nedelje popoldne kot gost kralja Milana ostal. Kralj Karol se vrne v ponedeljek zopet domov.

Shanghai, 29. avgusta. „Agence Havas“ poroča: Med Evropeci je popoln mir. Prestrašeni Kitajci zapuščajo Shanghai in naselbine. Konzularni korps v Taotaji pomirja domačine. Francozi da ne nameravajo za zdaj sovražno postopati proti Schangai in Wusengu. Kakor se čuje, želi Kitajska sporazumljenja s Francijo.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 30. avgusta.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.70
„ „ „ srebro	81.55
Zlata renta	104.05
5% avstr. renta	95.85
Delnice narodne banke	857.—
Kreditne delnice	297.50
London 10 lir sterling	121.50
20 frankovec	9.67
Cekini c. kr.	5.75
100 drž. mark	59.50

Tujci.

Dne 28. avgusta.

Pri Maliči: Trebitsch, trgovec, z Dunaja. — pl. Redly, k. oger. drž. uradnik, iz Budimpešte. — Walz, trgovec, iz Trsta. — Austenitz, trgovec, iz Vel. Kaniže. — Hummel, c. kr. nadlajtenant, s soprogo, iz Gorice. — Baron Gerlach, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri Slonu: Kramer, sod. svetnik, s soprogo, iz Bero-lina. — Becher, trgovec, s soprogo, iz Homutova. — Müller, graščak, iz Ceske. — Supan, zasebnik, iz Bileka. — Reya z rodino in Strudthoff, zasebnica, iz Trsta. — Stibelj, zasebnica, iz Spljeta. — Snanz, knjigovodja, iz Kufsteina. — Luzzatto, ingénieur, s soprogo, iz Gorice. — Zerkowitz, veletržec z vinom, iz Vel. Kaniže. — Rauter, četovodja, s soprogo, iz Celovca.

Odgovorni urednik prof. Fr. Šuklje.

Pri Tavčarji: Baessler, zasebnik, iz Kissingena. — Lichtenstern, trg. potovalec, z Dunaja. — Koel, c. kr. uradnik, s soprogo, iz Hollabrunna.

Pri Južnem kolodvoru: Hirschmann, župnijski oskrbnik, iz Grillenberga. — Praprotnik, c. kr. pom. uradnik, in Mattiasi, soproga ingénieurja, s hčerjo, iz Pulja.

Umrli so:

Dne 28. avgusta. Marija Škafar, hči hiš. posestnika, 2½ mes., Črna Vas št. 16, slabotnost. — Helena Šešek, delavčeva hči, 5 mes., Kolesijske ulice št. 18, ošpice.

Dne 29. avgusta. Ernest Končar, sin krojaškega mojstra, 23 l., Židovske ulice št. 5, jetika. — Jovana Jezeršek, delavčeva hči, 14 mes., Poljanska cesta št. 53, hripavi kašelj. — Josip Jeras, delavčev sin, 2 dni, Karlovska cesta št. 18, življenjsko opešanje. — Janez Flöre, hišni posestnik in prašičji klavec, 55 l., Gruberjeve ulice št. 9.

V bolnici:

Dne 27. avgusta. Fran Cerer, krojač, 30 l., jetika.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
29. avg.	7. zjutraj	736.10	+13.4	zpd. sl.	d.obl.	
	2. pop.	733.72	+20.2	jzpd. sl.	s.p.j.s.	0.0
	9. zvečer	733.97	+14.0	szpd. sl.	d.obl.	

Poslano.*

Gospod R. Kastelic me je v svoji «slednji besedi» zopet počastil z nekaterimi komplimenti, služi mi pa v zadostenje, da ni niti jednega proti njemu objavljenih fakt omenil, še manj pa opovrgel.

Kar zadeva njegov *ingenium* kot riborejec, bi lahko podal drastične ilustracije, doch — *Schwamm drüber!*

Gospod Kastelic je ta meni jako neprijeten prepis s svojo v «Slov. Nar.» poslano zahvalo sam provociral, naj ravna v prihodnje, če stopi v javnost, bolj razumno in previdno. (87)

V Ljubljani dne 30. avgusta 1884.

Dr. Kappler.

* Uredništvo ne prevzame nobene odgovornosti za vsebino tega inserata.

A. Mayerjeva
trgovina piva
v steklenicah
v Ljubljani
priporoča izborno

marono pivo
iz pivovarne bratov Koslerjev
v zabojčkih po 25 in 50 steklenic.
Cena ⅓ lit. steklenici 16 kr.
„ ⅔ „ „ „ „ 12 „
Zabojčki in steklenice franco nazaj ali se pa najceneje vračunavajo. (66) 4

Hiša na prodaj.

Hiša poleg kameniške ceste v Mengesi, pred devetimi leti v novo zidana, v najboljšem stanu, z gospodarskim poslopjem in s 650 □ sežnjev prostornim, dobro ograjenim vrtom, pripravna za vsakovrstno obrt, posebno za pekarijo, ker ima novo, pred letom postavljeno pekarijsko peč, pripravna tudi za trgovino, ker ima v bližnji vodnjak z najboljšo pitno vodo pripravna tudi za letovišče ali letno stanovanje, prodaja se proti plačilu šestletnih obrokov za 4000 gld.

Natančnejši pogoji pozvedo se pri posestnici sami v Velikem Mengesi h. št. 98. (88)

Na prsih in pljučah bolehnim!

Gospodu Jul. pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani na Mestnem trgu.

Zamán vporabljal sem pri kašlju in pljučnih bolečinah razna sredstva, dokler nijsem poskusil Vašega soka iz kranjskih planinskih zelišč a 56 kr., in z veseljem sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še 3 steklenice.

Spoštovanjem Vaš udani
Josip Malešič v Sisku.

!!Priznanje!!

Proti bolečinam v glavi in želodcu!

Gospodu lekarnarju Trnkoczy-ju v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

Z veseljem Vam naznanjam, da so mi Vaše kři čistilne kroglice, škatljica po 21 kr., izredno dobro služile. Vročina, katero sem čutila po vsem telesu, potem hudi glavoból in sem ter tje napadajoča me mrzlica, sami nasledki zapretja in želodčnega katarja, ponehali so, hvala Bogu, po polnem, ko sem uživala Vase kři čistilne kroglice, tako da ljudje že pravijo, da sem veliko bolj zdrava videti.

Zahvaljevala se Vam v novič prav iskreno, Vas prosim, da mi pošljete za 1 gld. 5 kr. še en zavitek teh takó izvrstno delujočih kři čistilnih kroglic.

Pozdravlja Vas, sem najudanejša
Lucija Stibar.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

Najnovejše spričalo.

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim vspehom in priporočati ja moram vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice. Spoštovanjem (52) 8—7 Anton Stama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju

lekarna pri „Samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na Mestnem trgu v Ljubljani.

Ostane tú od nedelje 31. avgusta do 8. septembra.

V Lattermannovem drevoredu.

Največja menažerija na celém svetu.

Lastnik F. Kleeberg.

Otvorjeno od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

Prvikrat v Ljubljani: 1 povodnji konj, 1 nosoróg, 1 tapir, 2 slona, 15 levov, 5 prekrasnih tigrov, 2 črna pantra, rjavi in črni medvedje, pegasti pantri, leopardi, jaguari, bela lama, 30 redkih opic, 4 kače, krokodili i. t. d. — Vsak dan dve glavni predstavi: ob štirih popoldne in ob sedmih zvečer s čudovitim slonom „Jombo“, s 2 prekrasnima tigroma, 6 levi, hijenami, medvedi, volkovi, producerala se bodeta krotiteljica zverin gospod. Ema Kleeberg in slavnoznani krotilec zverjadi g. K. Grail. Vsakrat je med produciranjem glavno krmenje grabežljivih zverin.

Ustopnina: I. prostor 70 kr.; II. prostor 40 kr.; III. prostor 20 kr. (86) 1

Zdravi konji za klanje se kupujejo, da se krmijo z njimi grabežljive zverine.

Tiskata in zalágata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.